

לימודים לתואר שני במחשבת ישראל
(סימן מחשב 2-126)

תחומי הלימודים:

המחלקה למחשבת ישראל מציעה לימודים לתואר שני בארבעה מדורים:

א. אגדה והלכה - זרמים רוחניים בימי בית שני, מחשבת ההלכה והאגדה בספרות התלמודית והמדרשית, מחשבת ההלכה בספרות הרבנית לדורותיה, סידור התפילה, תולדות ההלכה ועוד.

ב. פילוסופיה יהודית בימי הביניים - המחשבה היהודית מימי רב סעדיה גאון ועד שלהי ימי הביניים, למשל: ספר הכוזרי לר' יהודה הלוי, וספר מורה נבוכים לרמב"ם; פרשנות פילוסופית למקרא, ספרות הפלמוס היהודי-נוצרי ועוד.

ג. קבלה - ספר יצירה והספרות המיסטית הקדומה, תורת הסוד של חסידי אשכנז, ספר הזוהר וקבלת האר"י, שבתאות, ספרות הקבלה במזרח ובמערב, החסידות, מיסטיקה עכשווית ועוד.

ד. מחשבה יהודית בעת החדשה - המחשבה היהודית מתקופת העת החדשה המוקדמת, מברוך שפינוזה ומשה מנדלסון וההשכלה ועד היום; המחשבה הלאומית והציונית, המחשבה הדתית המודרנית לזרמיה, המחשבה החילונית ועוד.

משך הלימודים - משך הלימודים בתואר שני הינו שנתיים.

בנתיב הכללי, על הסטודנטים לסיים את חובות השמיעה ולהיבחן בבחינת גמר בתום השנה השנייה. בנתיב המחקרי, על הסטודנטים לסיים את חובות השמיעה ולהגיש את עבודת הגמר לשיפוט עד תום השנה השנייה ללימודים (לא יאוחר מתום תקופת השינויים של השנה העוקבת). ועדת המוסמכים המחלקתית רשאית לאשר הארכת לימודים לשנה נוספת לצורך השלמת כתיבת עבודת הגמר, בהתאם לדו"ח ההתקדמות במחקר ובאישור הוועדה הפקולטית. מי שלא יסיימו את כתיבת עבודת הגמר בתום השנה השלישית ללימודיהם, יחויבו ללמוד קורסים בהיקף של 12 נק"ז בשנה הרביעית והאחרונה לתואר על מנת להבטיח שבסיום שנה זו יסיימו את התואר בנתיב כלשהו.

לא תאושר שנה חמישית לתואר בשום נתיב, ומשמעות הדבר הוא הפסקת לימודים ללא סיום התואר.

נתיבי הלימוד:

הלימודים לתואר שני במחשבת ישראל מתנהלים בשני נתיבי לימוד:

1. נתיב מחקרי
2. נתיב כללי

הנתיב המחקרי

מיועד לסטודנטים המעוניינים בפיתוח יכולת מחקרית והעמקת הידע בתחום התמחותם. לימוד בנתיב זה מאפשר המשך לימודים לתואר שלישי. המעבר לנתיב המחקרי בהתאם להישגי הסטודנטים ולאישור ועדת המוסמכים המחלקתית והפקולטית. שפה זרה שנייה (מעבר למכסת הנקודות בתואר) תידרש בהתאם לתחום התמחות הסטודנטים ו/או המחקר ובהתאם להמלצת המנחה.

עבודת גמר

על הסטודנטים בנתיב המחקרי להגיש הצעה פורמאלית של תוכנית עבודת גמר שתומה על ידי המנחה אשר תאושר על-ידי ועדת המוסמכים של המחלקה במהלך השנה הראשונה ללימודים. מטרתה להוכיח את יכולותיהם של הסטודנטים לכתוב עבודה מדעית המושתתת על מקורות ראשוניים ועל המחקר הקיים. עבודת הגמר (בהיקף של לא יותר מ-80 עמודים מודפסים) תוגש לשיפוט בתום השנה השנייה ללימודים. בהמלצת מנחה, ועדת מוסמכים מחלקתית ובאישור ועדת המוסמכים הפקולטית תאושר הגשת עבודת גמר לשיפוט עד תום השנה השלישית ללימודים.

עבודות סמינר

בנוסף לחובות שייקבעו על ידי המרצים בכל אחד מהקורסים, חייבים הסטודנטים בנתיב המחקרי לכתוב שתי עבודות סמינר במסגרת שני קורסים (אחת בכל קורס). עבודות סמינר יכולות להיכתב רק במסגרת קורסי המ"א. של המחלקה למחשבת ישראל.

קורסי בחירה

ניתן ללמוד עד שני קורסים (8 נק"ז) ברמת תואר שני ממחלקות אחרות בתנאי שהם קשורים לתחום ההתמחות של הסטודנטים (באישור ועדת המוסמכים המחלקתית). ניתן גם ללמוד קורסי קריאה מודרכת בהנחיית שני מרצים שונים בנושאים הקשורים לתחום ההתמחות של הסטודנטים (4 נק"ז).

תכנית הלימודים בנתיב המחקרי

שנה	קורסים	נק"ז
א' ו-ב'	*7 קורסי בחירה (שנתיים) מ-3 מדורים לפחות מתוכם : לפחות 3 קורסים מחקרניים (12 נק"ז). בקורסים אלו יש לכתוב שתי עבודות סמינר.	28
ב'	עבודת גמר (סמס' א') 126-2-9991 עבודת גמר (סמס' ב') 126-2-9992	6 6
סה"כ לתואר		40 נק"ז

*הקורסים משתנים מידי שנה.

המעבר לשנה שנייה בנתיב המחקרי תלוי ב :
אישור קביעת מנחה ואישור הצעת מחקר עד תום השנה הראשונה ללימודים.
סטודנטים שלא יעמדו בדרישות אלה יועברו לנתיב הכללי.

הרכב הציון הסופי לתואר

קורסים	50%
עבודת גמר	50%

הנתיב הכללי

הלימודים בנתיב הכללי מיועדים לסטודנטים המעוניינים להרחיב את השכלתם בתחום מדעי היהדות.

תכנית הלימודים בנתיב הכללי

קורסי חובה:			
שנה	מספר הקורס	שם הקורס	נק"ז
א'	126-2-6191	*מחשבת היהדות לדורותיה-א'	2
	126-2-6201	מחשבת היהדות לדורותיה- ב'	2
א'	126-2-0155	*תלמוד בבלי למתחילים - א'	2
	126-2-0185	תלמוד בבלי למתחילים - ב'	2
א'	126-1-3501	**מיומנויות מחקר במחשבת ישראל	2
		סה"כ קורסי חובה	2-10
א' ו-ב'		סה"כ קורסי בחירה (מהם שני סמינרים***)	30-38
ב'		בחינת גמר	0
סה"כ לתואר			40 נק"ז

*קורסי חובה לסטודנטים שאין להם רקע אקדמי קודם במחשבת ישראל.

** קורס חובה לכל תלמידי הנתיב הכללי.

***כל הסטודנטים בנתיב הכללי חייבים לכתוב שתי עבודות סמינר במסגרת שני מדורים שונים (אחת בכל

מדור). עבודות סמינר יכתבו אך ורק במסגרת קורסי המ.א. של המחלקה למחשבת ישראל.

בחינת גמר

בחינת הגמר בנתיב הכללי היא בחינה בכתב. מועד הבחינה יקבע בתום השנה השנייה לאחר סיום חובות השמייעה. הבחינה הינה בחינה ביבליוגרפית שתתפרסם מראש. מועד הבחינה יעשה בתאום ובאישור מזכירות המחלקה. ציון עובר בבחינת הגמר הינו 75 לפחות.

הרכב הציון הסופי לתואר

קורסים	80%
בחינת גמר	20%

לפרטים נוספים :

גב' חנה שטיינברג 08-6472532, hannash@bgu.ac.il

מומלץ לקרוא גם את תקנון הלימודים לתואר שני הנמצא באתר הפקולטה.

לימודים לתואר שלישי (Ph.D) במחשבת ישראל

המחלקה למחשבת ישראל מקיימת תוכנית לימודים לדוקטורט בהתאם לתקנון הכללי של האוניברסיטה. ניתן ללמוד לקראת דוקטורט בשלושה מסלולים: מסלול רגיל, מסלול משולב ומסלול ישיר. למסלול הרגיל יכולים להגיש מועמדות בעלי תואר שני מחקרי במחשבת ישראל, או בספרות חז"ל שממוצע ציוני הקורסים שלהם ב- מ.א. 85 לפחות וממוצע התיזה שלהם הוא 85 לפחות. על המועמד למצוא מנחה. מועמדים בעלי רקע חסר יידרשו בהשלמות בתחומים אלה. תלמידי מ.א. מחקרי בתחומים קרובים למחשבת ישראל רשאים להגיש מועמדותם והיא תישקל על בסיס אישי על-ידי ועדת מוסמכים. בעל מ.א. מחקרי לא במחשבת ישראל – לאחר שהתקבל לדוקטורט במחלקה למחשבת ישראל על סמך הישגיו בלימודי ה-מ.א. יצטרך לעשות קורס השלמה מכל מדור שלא למד במהלך לימודיו ל-ב.א. או ל-מ.א. למסלול המשולב יכולים להגיש מועמדותם תלמידי לתואר שני מחקרי במחשבת ישראל, שסיימו את חובות השמיעה של תואר שני והחלו לכתוב את עבודת הגמר. המעבר למסלול זה מותנה באישור המנחה וועדת המוסמכים של המחלקה. למסלול הישיר יכולים להגיש מועמדות מצטיינים בעלי תואר בוגר במחשבת ישראל בציון 95 לפחות לפי שיקול ועדת הוראה. המתקבלים ילמדו ישירות לתואר שלישי. כל תלמיד חייב לשמוע לפחות שני קורסים (10-6 נק"ז) ולהכין עבודת דוקטורט בהנחיית מנחה מהמחלקה למחשבת ישראל ובפיקוחו. חובות התלמידים יקבעו על ידי המנחה וועדת הבדיקה של הצעת המחקר.

שפות

לימוד שפות יהיה בהתאם להחלטת המנחה.

קבלת תלמידים בעלי מ.א. כללי

תלמיד בעל מ.א. כללי המעוניין בלימודי דוקטורט במחלקה יתקבל כתלמיד במעמד משתלם. קבלת תלמיד כמשתלם אינו מהווה התחייבות לקבלה לדוקטורט.

תנאי קבלה והשלמות:

תלמידים בעלי מ.א. כללי במחשבת ישראל-

תנאי קבלה: ציון מ.א. ממוצע 89 לפחות ומציאת מנחה פוטנציאלי.

השלמות: עבודה שוות ערך לתזה ובנוסף 3 קורסים מחקרניים.

בעלי מ.א. כללי שאינם במחשבת ישראל-

תנאי קבלה: ציון מ.א. ממוצע 89 לפחות ומציאת מנחה פוטנציאלי.

השלמות:

- תלמידים בעלי מ.א. בתלמוד או תורה שבעל פה:

(א) עבודה שוות ערך לתיזה.

(ב) 3 קורסים מחקרניים.

(ג) קורס השלמה מכל מדור שלא למד במהלך לימודיו ל-ב.א. או ל-מ.א.

- תלמידים שרוב ה-מ.א. שלהם אינו במחשבת ישראל יצטרכו לעשות מ.א. מחקרי במחשבת ישראל.